

Update Actieplan Jeugd

1. Inleiding

1.1 Landelijke context

Landelijk speelt al enige tijd de discussie over het jeugdzorgstelsel en de oplopende kosten voor de gemeenten. Zowel door college als raad is de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor de oplopende tekorten in het sociaal domein.

Arbitragecommissie

Veel gemeenten kampen met forse overschrijdingen van het budget voor jeugdhulp en hebben de noodklok geluid over de gemeentelijke financiën. Deze komen steeds meer onder druk te staan. In 2019 bleek uit onderzoek van AEF al dat de gemeenten inderdaad te weinig budget van het Rijk kregen om de wettelijke taken uit te voeren. Het Rijk en de gemeenten kwamen echter niet nader tot elkaar om goede vervolgafspraken te maken over de financiering. De VNG heeft toen, namens de gemeenten, arbitrage ingesteld. Vorig jaar heeft een Arbitragecommissie ('De Commissie van Wijzen') [geoordeeld](#) dat het Rijk de gemeenten financieel moet compenseren.

Hervormingsagenda Jeugd

Naar aanleiding van de uitspraak van de Arbitragecommissie hebben het Rijk en de VNG in juni 2021 bestuurlijke afspraken gemaakt. Op basis hiervan is gewerkt aan het opstellen van de Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028. Doel van de Hervormingsagenda Jeugd is te komen tot verbetering in de uitvoering van de jeugdhulp en een financieel beheersbaar stelsel te bewerkstelligen.

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV is opgenomen dat het kabinet de komende jaren voornemens is € 500 mln. te bezuinigen op de jeugdzorg. Het gaat om een extra bezuiniging, naast de €1 miljard waarover Rijk en gemeenten reeds afspraken hebben gemaakt. De gemeenten vinden dit onacceptabel gezien de uitspraak van de arbitragecommissie en hebben daarom op 13 januari 2022 het [overleg](#) over de Hervormingsagenda Jeugd opgeschort. In de Eerste Kamer werd eind maart een motie aangenomen die het kabinet oproept om vóór 15 april 2022 duidelijkheid te geven aan gemeenten over de hervorming van de jeugdzorg. Vooralsnog is het kabinet voornemens om eind tweede kwartaal hierover te berichten.

1.2 Regionale context

Inkoop specialistische jeugdhulp 2020-2024

Op 18 juni 2018 heeft de raad de [Inkoopstrategie Jeugdhulp 2020-2024](#) vastgesteld. De inkoopstrategie is richtinggevend en kaderstellend voor de wijze waarop de tien gemeenten binnen de regio Haaglanden invulling geven aan de transformatie van de jeugdhulp. Uitgangspunt daarbij is om toe te werken naar een resultaatgericht stelsel, zodat beter gestuurd kan worden op de kwaliteit en kostenbeheersing. De inkoopstrategie vormde in 2019 de basis voor de opgestelde inkoopdocumenten. Als gevolg van het [kort geding](#), waarbij de jeugdhulpaanbieders deels in het

gelijk zijn gesteld, zijn nieuwe onderhandelingen gestart. De uitkomsten hiervan, en de eerder door de raad vastgestelde kaders, vormen de basis van de nieuwe inkoopdocumenten. Begin juli 2020 kon de inkoopprocedure worden [hervat](#) en deze werd aan het eind van het jaar succesvol afgerond.

Norm voor opdrachtgeverschap

In de algemene ledenvergadering van de VNG is op 10 juni 2020 [in een resolutie](#) de Norm voor Opdrachtgeverschap (hierna: NvO) aangenomen. Op basis van de NvO maken gemeenten afspraken binnen de jeugdregio en leggen deze samenwerking duurzaam vast in een te ontwikkelen regiovisie. De afspraken in het kader van de NvO geven daarmee op langere termijn richting aan wat de partijen in een jeugdregio samen doen en hoe dit lokaal en bovenregionaal is verbonden. De ambitie van de NvO daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen, ouders en gezin. Zorg die bovendien betaalbaar is, nu, maar ook in de toekomst. Om die ambitie waar te maken zijn samenwerking en goed opdrachtgeverschap cruciaal

Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden

Voor de specialistische jeugdhulp werkt Zoetermeer samen met negen gemeenten in de regio Haaglanden; de 'H10' genoemd. Op 25 oktober 2021 heeft de raad de [Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden](#) vastgesteld. In de Regiovisie staan de ambities en uitgangspunten voor de periode 2021-2026 beschreven. Met de vaststelling van de Regiovisie is de regio Haaglanden gezamenlijk gekomen tot het inhoudelijk kader voor de verdere doorontwikkeling van de specialistische jeugdzorg. Niet alle ambities uit de Regiovisie kunnen tegelijk worden gerealiseerd en voor de meeste ambities geldt ook dat realisatie in meerjarig perspectief moet worden gezien. Per jaar wordt daarom een regionaal Uitvoeringsplan opgesteld waarin is uitgewerkt op welke wijze regionaal, aanvullend op lokaal beleid, dat jaar invulling wordt gegeven aan de uitgangspunten uit de Regiovisie. Het [Uitvoeringsplan 2022](#) is in februari 2022 door de raad vastgesteld.

Realisatie van het Uitvoeringsplan komt tot stand door samenwerking tussen gemeenten, het regionaal georganiseerde Programmabureau en het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Het Uitvoeringsplan geeft voldoende ruimte om lokaal invulling te geven aan de prioriteiten, ambities en uitgangspunten. Voor de monitoring van de activiteiten uit het Uitvoeringsplan wordt gewerkt aan een inhoudelijke jeugdhulpmonitor. Voor de opbouw hiervan wordt gewerkt aan een set indicatoren, die met de raden wordt afgestemd.

1.3 Lokale context

In 2015 is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van de Jeugdwet. Al in 2017 ontstonden overschrijdingen op het beschikbare budget voor jeugdhulp Zorg in Natura. Om de kostenoverschrijding te keren is in 2017 het [Actieplan kostenbeheersing jeugdhulp](#)¹ opgesteld. Ondanks de inzet van maatregelen bleven de uitgaven voor specialistische jeugdhulp toenemen. In 2018 werd opnieuw een kostenoverschrijding verwacht. Het college heeft na het zomerreces van 2018 de [Taskforce Jeugd Zoetermeer](#) ingesteld. De Taskforce heeft [onderzoek](#) gedaan naar de oorzaken van het hoge gebruik en de kosten van de jeugdhulp in Zoetermeer. Op basis van het

¹ In november 2017 ontving de raad een [Stand van zaken uitvoering Actieplan kostenbeheersing jeugdhulp](#).

onderzoek is in 2019 een nieuw actieplan geschreven. In het nieuwe [Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp](#) werd een aantal maatregelen doorontwikkeld en daarnaast werden nieuwe maatregelen ingezet.

In 2019 besloot de raad over een breder pakket aan maatregelen om de financiële situatie van de gemeente te verbeteren. De maatregelen uit het Actieplan zijn toen opgenomen in dit brede pakket [Ombuigen en Vernieuwen](#). Over de voortgang van de maatregelen werd gerapporteerd via de P&C-cyclus en in de diverse Rapportages Sociaal Domein. In het kader van de toezegging over vrije beleidsruimte in het sociaal domein ([toezegging 381](#)) ontvangt de raad vóór 1 augustus een plan over sturing en bekostiging in het sociaal domein.

Vooruitlopend daarop heeft het college toegezegd om een update te geven over het Actieplan Jeugd. Inmiddels is het immers drie jaar geleden dat het Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige Jeugdhulp is verschenen. Er is ervaring opgedaan met de uitvoering van de diverse maatregelen. De wereld om ons heen staat daarnaast ook niet stil, dus ook landelijke en regionale ontwikkelingen hebben impact op de uitvoering van de maatregelen. Het is tijd om de maatregelen te herijken; wat hebben we geleerd en hoe gaan we verder.

1.4 Impact coronacrisis

De COVID-19 pandemie (hierna: de coronacrisis) heeft de afgelopen twee jaar ingrijpende gevolgen gehad voor het dagelijks leven van mensen en zeker ook in het leven van kinderen en jongeren. Zij kregen onder andere te maken met sluiting van kinderopvang, onderwijs en beperkingen van de sociale contacten en vrijetijdsbesteding. De gevolgen voor kinderen waren gigantisch. Niet alle kinderen hebben immers een veilige thuissituatie en niet alle ouders kunnen hun kinderen goed thuisonderwijs bieden. Ook de effecten voor pubers en jongvolwassenen waren, mede door de forse beperkingen in de vrijetijdsbesteding en het vele thuisonderwijs, enorm. De pandemie deed en doet een groot beroep op de flexibiliteit en veerkracht van mensen. Niet iedereen lukt dat goed en jeugdigen die al kwetsbaar waren, kregen er extra uitdagingen bij. Ten gevolge van de beperkingen van de coronacrisis konden jeugdigen en gezinnen ook minder makkelijk toegang krijgen tot de vrij-toegankelijke opvoed- en opgroei-ondersteuning in de wijk of op school.

De coronacrisis heeft ook gevolgen gehad voor de kinderen die al jeugdhulp ontvingen. Jeugdhulpaanbieders konden immers niet altijd de hulp bieden zoals gebruikelijk. Het kostte tijd om, binnen de beperkingen, een modus te vinden om de hulpverlening te continueren en soms bleek dat ook niet altijd mogelijk door lockdowns.

Wat precies de effecten van de coronacrisis voor jeugdigen zijn, zal de komende jaren blijken. Een deel van de jeugdigen zal de draad 'gewoon' weer oppakken en voor anderen zal dit lastiger zijn en zal er een groter beroep worden gedaan op hulp en ondersteuning. Zeker de gevolgen van het langdurig volgen van thuisonderwijs moeten niet worden onderschat en vragen van het onderwijs extra zorg en aandacht² op zowel de leerontwikkeling als op het sociaal welbevinden.

² Vanuit de NPO-gelden zijn extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld voor het opvangen van de effecten van de coronacrisis voor leerlingen.

De coronacrisis heeft ook impact gehad op de ingezette maatregelen uit het Actieplan Jeugd. De coronacrisis is van invloed op de gehele jeugdhulpketen en daarbij ook op de oorspronkelijke uitgangspunten, de uitvoering, de gestelde doelen, en de resultaten ervan. Zo duurde bij sommige maatregelen de implementatie langer.

Ook in de aankomende periode blijft COVID-19 een onzekere factor. Het is de vraag of, wanneer en hoe COVID-19 in de toekomst een rol speelt en wat daarvan de korte en lange termijn gevolgen zijn.

1.5 Opbouw

In hoofdstuk 2 wordt het Actieplan per maatregel doorlopen. De stand van zaken per maatregel wordt toegelicht aan de hand van de volgende opbouw:

Een korte omschrijving van de maatregel

Hoe de maatregel is uitgevoerd

Wat de opbrengst is van de maatregel

Wat het plan is voor de doorontwikkeling

2. Terugblik op de uitvoering van het Actieplan

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de uitvoering van de maatregelen uit het Actieplan. De maatregelen uit het Actieplan waren onderverdeeld in een aantal categorieën: Preventieve maatregelen, maatregelen gericht op de toegang, maatregelen die inzetten op integrale zorg en ondersteuning en maatregelen gericht op begrenzing van de jeugdhulp. In onderstaande paragrafen wordt per maatregel aangegeven hoe de maatregel is uitgevoerd en wat de (leer-)opbrengsten zijn.

2.1 Preventieve maatregelen

De preventieve maatregelen die onderdeel uitmaakten van het Actieplan richtten zich op een brede doelgroep: (aanstaande) ouders, jonge kinderen, schoolgaande jeugdigen en op jongeren. Insteek van de maatregelen was om het ontwikkelingsperspectief van jeugdigen te verbeteren en via de inzet van maatregelen een bijdrage te leveren aan het beperken van de kosten voor specialistische jeugdhulp.

2.1.1 Inzet programma Kansrijke Start

Maatregel

Zoetermeer heeft zich gecommitteerd aan het landelijke actieprogramma Kansrijke Start dat zich richt op de eerste 1000 dagen van een kind. Aanleiding was dat er bij 19% van de kinderen die in Zoetermeer wordt geboren sprake is van een te laag geboortegewicht, vroeggeboorte of een combinatie daarvan. Deze kinderen hebben meer risico op het ontwikkelen van fysieke en mentale problemen. Ook is bekend dat in sommige families problemen van generatie op generatie worden doorgegeven als deze niet doorbroken worden. Om alle kinderen een zo goed mogelijke start in het leven te geven en inzet van jeugdhulp op latere leeftijd te voorkomen, werd ervoor gekozen om, naast het bestaande aanbod, extra in te zetten op drie pijlers:

- 🌀 Versterken van de preconceptionele zorg
- 🌀 Doorontwikkeling van het project Kwetsbare Zwangeren
- 🌀 Inzet van het programma Voorzorg

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

- 🌀 Versterken van de preconceptionele zorg:
 - Insteek was om de advisering aan ouders met een kinderwens te verbeteren. Het gaat daarbij om gezondheids- en leefstijladviezen. In Zoetermeer zijn bij huisartsen en verloskundigen speciale kinderwensspreekuren opgezet.
 - In 2020 is de campagne Woke Women georganiseerd om aandacht te schenken aan een gezonde leefstijl voorafgaand aan een zwangerschap.

Doorontwikkeling project Kwetsbare Zwangeren:

- Er is geïnvesteerd in de samenwerking tussen het medische en sociale domein ten aanzien van de zorg voor kwetsbare zwangeren.
- Er zijn 11 zorgpaden ontwikkeld die verloskundigen kunnen gebruiken om zwangeren toe te leiden naar ondersteuning. De zorgpaden worden up-to-date gehouden door de medewerkers van Meerpunt.
- Een zwangere waarbij veel problematiek speelt, kan verwezen worden naar een speciaal MultiDisciplinair Overleg (MDO) waar twee wijkcoaches extra ondersteuning kunnen bieden richting hulp vanuit het sociaal domein (bijv. schuldhulpverlening).

Programma VoorZorg:

- Er is geïnvesteerd in het netwerk, zodat kwetsbare zwangeren beter bereikt worden.
- Bij de Jeugdgezondheidszorg zijn verpleegkundigen opgeleid om vrouwen te begeleiden vanuit VoorZorg.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

Verstevenigen van de preconceptiezorg:

- Meer zorgverleners zijn op de hoogte van richtlijnen op het gebied van preconceptiezorg.
- De kinderwensspreekuren bij huisartsen en verloskundigen lopen goed.

Doorontwikkeling project Kwetsbare Zwangeren:

- Het aantal kinderen met vroeggeboorte en/of laag geboortegewicht neemt af in Zoetermeer. Wel ligt het percentage nog boven het landelijk gemiddelde.
- De inzet van de wijkcoaches voor kwetsbare zwangeren om hen toe te leiden naar extra zorg is in de zomer van 2021 gestart. De hulpvragen richten zich met name op huisvesting en opvoeding.
- Vanuit het MDO zijn er in de tweede helft van 2021 18 trajecten gestart waarvan er 16 inmiddels zijn afgerond. Acht zwangeren zijn verwezen naar een vorm van zorg.

Programma VoorZorg:

- In 2021 hebben 6 gezinnen begeleiding vanuit het programma VoorZorg ontvangen. Het traject loopt tweeënhalf jaar, dus het is op dit moment nog te vroeg om de resultaten ervan te kunnen melden.

Plannen (hoe verder?)

- Kansrijke Start is opgenomen in het regeerakkoord van het huidige kabinet. Ook landelijk is hiermee blijvende aandacht voor de eerste 1000 dagen van kinderen. Zoetermeer ondersteunt het belang van Kansrijke Start en is voornemens het ingezette beleid de komende periode verder

uit te bouwen. Ook regionaal wordt de samenwerking verstevigd t.a.v. Kansrijke Start waarbij ook de vier samenwerkingsverbanden voor verloskundigen betrokken worden. Kansen zijn er met name op het gebied van gezamenlijke informatievoorziening en scholing, betere aansluiting bij de doelgroep en monitoring en evaluatie. Samen met de doelgroep³ wordt onderzocht op welke wijze Kansrijke Start kan worden doorontwikkeld.

- Met ingang van juni 2022 wordt daarnaast het prenataal huisbezoek in het basistakenpakket van de Jeugdgezondheidszorg opgenomen. Hiermee is het aanbod om VoorZorg-begeleiding voor ouders met jonge kinderen in te zetten laagdrempeliger te realiseren. Financiering voor het prenataal huisbezoek komt vanuit het Rijk. Het is de verwachting dat vanaf dat moment ook meer gezinnen VoorZorg kunnen ontvangen.

2.1.2 Versterken van de verbinding tussen het onderwijs en de jeugdhulp

Maatregel

De schooltijd is een belangrijke fase in de ontwikkeling van alle jeugdigen. Het kunnen volgen van onderwijs is essentieel om later deel te kunnen nemen aan het arbeidsproces. Door jeugdhulp aan onderwijs te koppelen wordt uitval voorkomen. Hierdoor kunnen jeugdigen (met een startkwalificatie) opgroeien tot zelfstandig functionerende volwassenen die in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Als een kind tijdens de schooltijd extra ondersteuning nodig heeft, dan is het belangrijk dat er goed wordt afgestemd en samengewerkt tussen school en hulpverlening. Doel daarvan is om jeugdigen vroegtijdig en snel een passend onderwijs- en hulpaanbod te geven. Er werd daarbij ingezet op drie maatregelen:

- Onderwijs-jeugdhulparrangementen op het speciaal (basis-)onderwijs
- Toevoeging van GGZ-expertise aan de zorgteams op scholen
- Preventieve interventies ziekteverzuim

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

- Onderwijs-jeugdhulparrangementen op het speciaal (basis-)onderwijs:
 - Aan de hand van een [werkveldonderzoek](#) uitgevoerd bij alle SBO- en SO-scholen in Zoetermeer is inzicht verkregen in de interne zorgstructuur. Dit diende als basis voor de uitwerking van structurele samenwerkingsafspraken tussen de scholen en tussen de scholen en de toegang tot jeugdhulp.
 - Er is samen met het samenwerkingsverband en het bestuur van de cluster 4-school⁴ een opzet gemaakt voor de wijze waarop onderwijs-jeugdhulparrangementen gestalte zouden moeten krijgen.
 - Er zijn afspraken gemaakt tussen kinderopvangorganisaties en de toegang tot jeugdhulp en het samenwerkingsverband om jonge kinderen met een ondersteuningsbehoefte te begeleiden in een reguliere kinderopvangsetting in plaats van te verwijzen naar gespecialiseerde kinderopvang.

³ Ouders die tijdens de zwangerschap en in de eerste twee jaar van hun kind in een kwetsbare situatie zaten.

⁴ Schoolbestuur van de Leo Kanner Onderwijsgroep van cluster 4-school De Musketier.

Toevoeging van GGZ-expertise aan de zorgteams op de scholen:

- Insteek van de maatregel was dat leerlingen preventief ondersteund worden op school, waardoor toeleiding naar specialistische jeugdhulp – en in het bijzonder de inzet van een specialistisch OnderwijsJeugdhulptraject (hierna: OJ-traject) – niet meer nodig is.
- De maatregel is in het schooljaar 2020 - 2021 geïmplementeerd. Leerlingen van vier scholen voor Voortgezet Onderwijs, die met lichte GGZ-klachten werden gesignaleerd, kregen preventief begeleiding door het schoolmaatschappelijk werk, onder supervisie van een gedragswetenschapper met GGZ-expertise.

Preventieve interventies ziekteverzuim:

- Insteek van de maatregel was om een verbeterslag aan te brengen in de samenwerkingsafspraken hoe te handelen bij langdurig en veelvuldig ziekteverzuim. Dit omdat een ziektemelding ook een signaal kan zijn dat er sprake is van verzuim om andere redenen. Door vanuit de school sneller te handelen bij zorgwekkend of langdurig ziekteverzuim kan eerder in kaart worden gebracht of hulp of ondersteuning nodig is voor de leerling en kan inzet van zwaardere hulp en schooluitval worden voorkomen.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

Onderwijs-jeugdhulparrangementen op het speciaal (basis-)onderwijs:

- De samenwerking tussen de scholen voor speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs is verbeterd.
- Tevens is er een structurele koppeling van een JGH-medewerker bij de SBO- en SO-scholen gemaakt. Hierdoor is er in een eerdere fase consultatie en advies beschikbaar binnen deze scholen.
- Het streven om met ingang van 2021 te starten met de Onderwijs-Jeugdhulparrangementen werd niet gehaald. Het idee was om een koppeling te maken met het Zoetermeers Onderwijs Jeugd Arrangement (ZOJA)⁵, zodat kennis en capaciteit gebundeld wordt en maximaal maatwerk geleverd kan worden. De verdere ontwikkeling van de arrangementen stokt door zowel juridische beperkingen (consequenties keuze voor 1 jeugdhulpaanbieder als uitvoerder van de arrangementen) als de regionale ontwikkelingen op het terrein van de samenwerking onderwijs-jeugdhulp. Ook zijn er nog vraagstukken hoe de financiering van de arrangementen het beste kan worden ingericht. Dat maakt ook de koppeling met een besparing op de kosten voor jeugdhulp lastig.
- In februari 2022 is gestart met een pilot op cluster 4-school De Musketier waarbij jeugdhulpbegeleiding op de school zelf wordt geboden.

⁵ ZOJA is een 'time-out'-voorziening voor het primair onderwijs, opgezet in samenwerking met de gemeente, voor kinderen die tijdelijk niet (volledig) aan het reguliere onderwijsproces kunnen deelnemen en waarbij een passende onderwijs(zorg)plek nog niet helder of niet voorhanden is.

Toevoegen GGZ-expertise op scholen:

- Naast begeleiding van de leerlingen werd ook de expertise van het schoolmaatschappelijk werk op het gebied van de GGZ vergroot.
- De uitvoering van de maatregel werd wel belemmerd door de schoolsluitingen als gevolg van de COVID-19-pandemie. Dit leidde ertoe dat de begeleiding niet of niet volledig kon worden geboden en problematiek bij leerlingen soms ook verergerde. Daardoor was voor een aantal leerlingen toch een verwijzing naar specialistische jeugdhulp nodig.
- De beoogde besparing is grotendeels bereikt, doordat er in 2020 een aanzienlijke tariefsverlaging is afgesproken voor het product Onderwijs-Jeugdhulptraject. Het is niet mogelijk om na te gaan welke kosten zijn verbonden aan de jeugdigen die, ondanks de inzet van hulp op school, toch zijn verwezen naar de specialistische jeugdhulp. Daardoor kan niet worden vastgesteld of de beoogde besparing volledig is behaald.
- De investering in FTE (beschikbaarheid van een gedragswetenschapper en ureninzet van het schoolmaatschappelijk werk) is na de zomer van 2021 niet gecontinueerd, omdat te weinig jeugdigen daadwerkelijk konden worden begeleid door het schoolmaatschappelijk werk. De resultaten van de maatregel zijn verwerkt in een vervolgaanpak, met name gericht op versterking van de inzet en rol van het SMW binnen het VO.

Aanscherpen aanpak preventieve interventies ziekteverzuim:

- De aanpassing van de werkwijze is reeds in 2019 doorgevoerd. In de subsidiebeschikking aan de Jeugdgezondheidszorg is het aantal uit te voeren verzuimonderzoeken in overeenstemming gebracht met het daadwerkelijk gebruik.
- Tevens is de aanpak zorgwekkend ziekteverzuim aangescherpt. Hierbij hebben de scholen een nadrukkelijker preventieve taak gekregen ten aanzien van het ziekteverzuim alvorens er een aanmelding voor verzuimonderzoek wordt gedaan bij de Jeugdgezondheidszorg. Deze afspraken zijn vastgelegd in een gezamenlijk protocol van gemeente, scholen en JGZ (start schooljaar 2019-2020).

Plannen (hoe verder?)

Onderwijs-jeugdhulparrangementen op het speciaal (basis-)onderwijs:

- De oorspronkelijke opzet van de maatregel, waarbij ook een besparing op de jeugdhulpkosten werd beoogd, houdt geen stand meer. Gezien het belang van een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt momenteel gewerkt aan een andere opzet van de arrangementen. Insteek is, zoals ook is opgenomen in de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden, om te komen tot een dekkend netwerk, waarbij de huidige lacunes worden aangepakt.
- Op dit moment is er een groot tekort aan plaatsen op een Kinderdienstencentrum (KDC) in Zoetermeer. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds een tekort aan plaatsen en anderzijds door een te geringe uitstroom naar onderwijsplaatsen voor de kinderen die een KDC bezoeken. Hierdoor stagneert de doorstroom. In samenspraak met de regio Haaglanden, het onderwijs, de kinderopvang en jeugdhulppartners wordt onderzocht hoe dit probleem kan worden opgelost.

Toevoegen GGZ-expertise op scholen:

- De maatregel is afgesloten na het schooljaar 2020-2021, mede omdat er een tariefsverlaging voor het betreffende product Onderwijs-Jeugdhulptraject is bereikt.
- Op basis van de opgedane ervaringen heeft de aanbieder van het schoolmaatschappelijk werk besloten om structureel een gedragswetenschapper beschikbaar te stellen voor de schoolmaatschappelijk werkers.
- Vanuit het samenwerkingsverband voor het onderwijs wordt de komende jaren extra ingezet op het versterken van de zorgstructuur op de scholen.
- Daar het aantal zorgmeldingen van leerlingen met problemen op gebied van mentaal welbevinden ook tijdens het schooljaar 2021-2022 blijft toenemen zal de komende periode door de gemeente en het samenwerkingsverband passend onderwijs worden geïnventariseerd welke mogelijke alternatieven er zijn om lichte vormen van (GGZ-)begeleiding dichterbij het onderwijs te positioneren.

Aanscherpen aanpak preventieve interventies ziekteverzuim:

- De maatregel preventieve interventies ziekteverzuim is afgerond en kan worden afgesloten, doordat de uitvoering onderdeel is geworden van de standaardwerkwijze.

2.1.3 Uitbreiding inzet trajectbegeleiding jongerenwerk

Maatregel

- Ook pubers en jongvolwassenen hebben soms extra ondersteuning nodig bij het opgroeien. Naast het bestaande jongerenwerk wordt in Zoetermeer trajectbegeleiding aangeboden. Dit is een intensieve vorm van jongerenwerk en biedt de jongere ondersteuning op het gebied van veiligheid, onderwijs, hulpverlening en arbeidstoeleiding. Door het aanbod Trajectbegeleiding te vergroten en intensief in te zetten op ondersteuning voor deze jongeren, is de verwachting dat hun bestaanszekerheid wordt verbeterd. Daarbij is de insteek dat de kosten voor eerstelijnszorg en basis jeugd-GGZ verminderen en er minder inzet nodig is vanuit andere onderdelen van het Sociaal Domein (bijv. Wmo, Participatiewet, Voortijdig Schoolverlaten).

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

- Trajectbegeleiding is een reeds bestaand aanbod van het jongerenwerk. Door de inzet van extra middelen konden meer trajecten voor jongeren worden uitgevoerd en werd de kwaliteit van de bestaande trajecten verhoogd.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

- Door de COVID-19-pandemie heeft het langer geduurd om de uitbreiding van de trajectbegeleiding te realiseren. In 2021 zijn in totaal 83 trajecten uitgevoerd waarvan meer dan de helft (47 trajecten) gericht was op jongeren onder de 18 jaar. Bij minimaal 19 trajecten was vervolgens geen of minder zware jeugdhulp nodig of werd de jongere juist gemotiveerd om een jeugdhulptraject in te gaan en te doorlopen, waardoor dit meer 'rendement' had.

Plannen (hoe verder?)

- Naar verwachting wordt in 2022 het beoogde aantal jongeren met trajectbegeleiding gehaald. Trajectbegeleiding is effectief in het voorkomen van de inzet van jeugdhulp of juist het motiveren om jeugdhulp te ontvangen bij geconstateerde problematiek. Naar verwachting wordt de beoogde besparing op de kosten voor jeugdhulp behaald.
- De uitvoerder van de Trajectbegeleiding monitort het effect van de inzet en de preventieve werking ervan en rapporteert hierover aan de gemeente.

2.2 Kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp

De wijze waarop de toegang tot jeugdhulp is georganiseerd, en de rol die de gemeentelijke toegang (Jeugd- en Gezinshulp) heeft in relatie tot de overige wettelijk en gemandateerde verwijzers, bepaalt hoeveel regie de gemeente heeft op de inzet, duur en intensiteit van jeugdhulp. De medewerkers in de toegang, waaronder de schoolmaatschappelijk werkers binnen het primair onderwijs, en de wettelijke verwijzers (zoals huisartsen, medisch specialisten en GI's) bepalen immers of en welke ondersteuning een jeugdige nodig heeft. Vanuit het Actieplan werden diverse maatregelen ingesteld binnen de toegang tot jeugdhulp.

Maatregel

Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk

Sinds 2018 wordt in Zoetermeer gewerkt met praktijkondersteuners bij de huisartsen voor jeugd (hierna: POH-jeugd) die de huisarts ondersteunen in de rol van wettelijk verwijzer. Ook heeft het schoolmaatschappelijk werk binnen het primair onderwijs sinds 2018 de bevoegdheid om namens de gemeente een verwijzing voor jeugdhulp af te geven. In het Actieplan was een van de maatregelen om de werkwijze van de POH-jeugd en van het schoolmaatschappelijk werk door te ontwikkelen. Idee achter de inzet is dat onnodige verwijzingen naar jeugdhulp worden voorkomen, doordat zij een brede vraagverheldering doen, lichte begeleiding bieden en kunnen verwijzen naar preventief aanbod.

Pilot kostenbewust handelen in de toegang

De blik op andere (vrij-toegankelijke) ondersteuningsmogelijkheden dan specialistische jeugdhulp was een belangrijk aandachtspunt in de sturing op de toegang. Ook werd ingezet op het vergroten van het kostenbewust handelen bij de toegangsmedewerkers door middel van scholing. Een ander onderdeel betrof het ondersteunen van ouders en jeugdigen bij de toeleiding naar de Wet langdurige zorg. Het beeld was dat een aantal jeugdigen hulp vanuit de Jeugdwet kregen, terwijl hulp op basis van de Wet langdurige zorg passender werd geacht.

Implementatie inkoop

Bij de totstandkoming van het Actieplan was het perspectief dat gemeenten in de H10 vanaf 2020 vanuit de toegang meer zouden gaan sturen op het resultaat van de ingezette jeugdhulp. Ter

voorbereiding op de inkoop van de specialistische jeugdhulp per 2020, werd daarom ingezet op training van medewerkers in de toegang.

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

Doorontwikkeling POH-Jeugd en schoolmaatschappelijk werk

- De inzet van de POH-jeugd en het schoolmaatschappelijk werk binnen de toegang is gecontinueerd.
- Alle huisartsen beschikken sinds 2019 over een POH-jeugd en aan alle scholen voor basisonderwijs is een schoolmaatschappelijk werker verbonden die mandaat heeft om naar vormen van jeugdhulp te verwijzen.
- Er is een periodiek managementoverleg Toegang ingericht onder regie van de gemeente, waarbij door de gemeente gestuurd is op het werken binnen de toegang vanuit een eenduidige visie met bijbehorende uitgangspunten.
- Er is geïnvesteerd in de samenwerking tussen de toegangspartners (POH-jeugd, schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg en het team Jeugd- en Gezinshulp) om de kwaliteit van de werkwijze te borgen.
- Er zijn afspraken gemaakt met de kinderartsen van het Langeland Ziekenhuis over hun rol als wettelijk verwijzer binnen de toegang tot jeugdhulp in Zoetermeer.

Pilot kostenbewust handelen in de toegang

- Om het kostenbewust handelen te vergroten, hebben de medewerkers van Jeugd- en Gezinshulp aan de hand van afgeronde casussen gereflecteerd op de verwezen zorg versus de daadwerkelijk ingezette zorg door de jeugdhulpaanbieder.
- Medewerkers van JGH hebben scholing gehad over de Wlz en de toegang daartoe en de kennis over de Zorgverzekeringswet is vergroot.
- Een medewerker van JGH is aangesloten bij het netwerk Palliatieve Zorg voor kinderen.
- Daarnaast is de samenwerking met het Langeland Ziekenhuis versterkt.
- Samen met jeugdigen en ouders is gekeken of toeleiding naar de Wlz een optie zou kunnen zijn.

Implementatie Inkoop:

- Na een onderbreking van het inkoopproces vanwege juridische procedures, is halverwege 2020 het inkoopproces voor 2021 en verder voortgezet.
- Ten behoeve van de doorontwikkeling van de samenwerking tussen gemeenten en jeugdhulpaanbieders zijn 'ontwikkeltafels' ingericht waar gezamenlijk wordt gesproken over diverse zaken omtrent de inkoop en uitvoering van de jeugdhulp.
- Met ingang van 2021 zijn drie sturingsinstrumenten ingevoerd: maximale bestedingsruimte voor aanbieders, het richtinggevend kader als hulpmiddel bij het bepalen van de inzet van jeugdhulp en de Q-analyse waarbij meer inzicht wordt verkregen in het benodigde volume aan jeugdhulp.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

Doorontwikkeling POH-Jeugd en schoolmaatschappelijk werk:

- Er wordt nadrukkelijker samengewerkt tussen de toegangspartners waardoor de inhoudelijke afstemming en rolverdeling sinds 2019 is verbeterd.
- Er zijn meer kinderen gezien door de POH-jeugd en het schoolmaatschappelijk werk dan werd verwacht bij de start van de doorontwikkeling in 2019. Jaarlijks kwamen gemiddeld 2000 jeugdigen voor een consult bij de POH-jeugd of het schoolmaatschappelijk werk. Als gevolg van de lockdowns door de COVID-19-pandemie werden er in 2020 en 2021 wel minder jeugdigen gezien in vergelijking met 2019.
- Over de gehele periode werd 40% van de jeugdigen die gezien werd door de POH-jeugd doorverwezen naar specialistische jeugdhulp. Bij het schoolmaatschappelijk werk ging het om 33% van de jeugdigen.
- Jaarlijks kon voor gemiddeld 540 jeugdigen het ondersteuningstraject van de POH-jeugd of schoolmaatschappelijk werk met positief resultaat worden afgesloten en was er voor hen geen verwijzing naar specialistische jeugdhulp nodig. Een ander deel van de jeugdigen kon worden ondersteund in het preventieve, vrij toegankelijke veld.
- De beoogde besparing wordt door het lagere percentage doorverwijzingen gerealiseerd. Echter, door een stijging van de kostprijs voor jeugdhulp, leidt de inzet van de POH-jeugd en het schoolmaatschappelijk werk niet tot lagere totaalkosten voor de jeugdhulp. Jeugdigen blijven gemiddeld steeds langer in zorg en er worden vaker relatief dure trajecten ingezet in vergelijking met de periode voor 2019.

Kostenbewust handelen in de toegang

- Het beeld lijkt te zijn, dat mede als gevolg van personeelwisselingen en COVID, de effecten van de scholing afnemen.
- Het blijkt lastig te monitoren wat de effecten zijn ten aanzien van het ondersteunen van ouders bij het indienen van een aanvraag voor de Wlz, mede omdat de gemeente geen zicht meer heeft wanneer ouders het traject ingaan voor een Wlz-indicatie.

Implementatie Inkoop:

- De zorgcontinuïteit is door het sluiten van de overeenkomsten voor 2021 en verder gewaarborgd.
- Conform de afspraken zoals vastgelegd in de Ontwikkelovereenkomst met aanbieders is in de periode maart tot juli 2021 in gezamenlijkheid door gemeenten en aanbieders gewerkt aan het nader operationaliseren van de gemaakte afspraken. Voor een aantal onderwerpen heeft dat tot herzieningsvoorstellen geleid. Naast afspraken over winstmaximalisatie, zijn ook de productomschrijvingen verscherpt en tarieven bijgesteld. De herzieningen zijn met ingang van 15 februari 2022 van kracht geworden.

Plannen (hoe verder?)

🌀 Doorontwikkeling POH-Jeugd en schoolmaatschappelijk werk:

- Een punt van aandacht binnen de toegang is de mate van regie door de gemeente op de sturing van toegangsmedewerkers. Dit is een moeilijk te verbeteren punt binnen de huidige opzet van de Zoetermeerse toegang. Daarom is eind 2021 gestart met een evaluatie van de toegang tot jeugdhulp in Zoetermeer. Op basis van de uitkomst van de evaluatie zal waar nodig bijsturing plaatsvinden van de rol, positionering en kwaliteit van diverse toegangspartners. Een voorstel hiertoe volgt nadat de evaluatie is afgerond.

🌀 Kostenbewust handelen in de toegang

- Plan maken hoe er weer opnieuw aandacht kan worden besteed aan kostenbewust handelen.
- Daarnaast wordt onderzocht of er regionale afspraken kunnen worden gemaakt tussen gemeenten en het Zorgkantoor/CIZ over de doorgeleiding van jeugdigen naar de Wlz.
- Op basis van beschikbare data over geleverde zorg aan jeugdigen kan meer inzicht worden verkregen in verschillen tussen jeugdhulpaanbieders. Dit kan als input dienen voor sturing vanuit contractmanagement en beleid.

🌀 Implementatie Inkoop:

- De gesprekken met jeugdhulpaanbieders via de Ontwikkeltafels lopen door en waar nodig worden herzieningen in de overeenkomsten doorgevoerd.

2.3 Inzetten op integrale zorg en ondersteuning

Maatregel

Het belang van integraal werken wordt ook in Zoetermeer onderkend. Vanuit het Actieplan werd ingezet op twee sporen:

🌀 Het inrichten, organiseren en implementeren van een integrale werkwijze binnen de gemeente Zoetermeer/Beter Samenspel

Doelstelling van Beter Samenspel is dat lokale teams (in Zoetermeer: team Jeugd- en Gezinshulp) en Gi's zich samen inzetten zodat jeugdigen duurzaam veilig kunnen opgroeien. Uitgangspunt is dat jeugdigen zoveel mogelijk thuis opgroeien en met zo min mogelijk escalaties die leiden tot een (voorlopige) ondertoezichtstelling.

🌀 Procescoördinatie bij gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte

In Zoetermeer viel op dat er meer stapeling van hulp vanuit verschillende domeinen plaatsvindt dan het landelijk gemiddelde. Het terugdringen van stapeling door het beter en eenvoudiger organiseren van de hulp en het sturen op effectieve en doelmatige zorg aan gezinnen zou moeten leiden tot een kwalitatieve verbetering in de ondersteuning aan gezinnen en aan het terugdringen van de kosten.

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

Inrichten van een integrale werkwijze/Beter Samenspel

- Beter Samenspel is als pilot uitgevoerd om te onderzoeken of Beter Samenspel van meerwaarde is voor Zoetermeer.
- Op uitvoeringsniveau zijn er afspraken gemaakt met de GI's in het vormgeven van Beter Samenspel.
- De bouwstenen van Beter Samenspel zijn verwerkt in de werkprocessen van Jeugd- en Gezinshulp.
- In de periode januari-maart 2022 zijn alle medewerkers van Jeugd- en Gezinshulp samen met medewerkers van de GI's getraind in de werkwijze van Beter Samenspel.

Procescoördinatie bij gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte

- Het benodigde Data Protection Impact Assessment (hierna: DPIA) waarbij voorafgaand aan de uitvoering van de maatregel in kaart is gebracht wat de privacyrisico's zijn, is afgerond in oktober 2020.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

Inrichten van een integrale werkwijze/Beter Samenspel

- Uit de pilot bleek dat Beter Samenspel een positieve bijdrage kan leveren aan de samenwerking tussen Jeugd- en Gezinshulp en de GI's. Daarnaast ontstond er een beeld van de benodigde capaciteit bij Jeugd- en Gezinshulp bij het volledig invoeren van de werkwijze.
- De implementatie van de werkwijze is lokaal en regionaal vertraagd door de coronacrisis.

Procescoördinatie bij gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte

- Het DPIA levert de kaders en werkwijze op om het onderzoek naar 40 complexe huishoudens gegevens te kunnen delen binnen de grenzen van de AVG.
- Het onderzoek naar de gezinnen met een complexe ondersteuningsbehoefte is vertraagd in verband met capaciteitsproblemen als gevolg van de coronacrisis.

Plannen (hoe verder?)

Inrichten van een integrale werkwijze/Beter Samenspel

- Zoetermeer behoorde tot de voorloopgemeenten in de regio met het inzetten van Beter Samenspel⁶. De werkwijze van Beter Samenspel (kennis, expertise) moet worden geborgd binnen Jeugd- en Gezinshulp en binnen de GI's waarbij de financiële onderbouwing moet worden herijkt.
- Insteek is dat vanaf de tweede helft van 2022 alle jeugdigen waarbij het Plusteam van Jeugd- en Gezinshulp betrokken is en alle jeugdbeschermingszaken volgens de werkwijze van Beter Samenspel worden behandeld.
- Beter Samenspel is onderdeel van het regionaal Uitvoeringsplan 2022 bij de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden. Dit jaar wordt gewerkt aan de oplevering van een regionale monitor Beter Samenspel.

Procescoördinatie bij gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte

- Het onderzoek naar de gezinnen met een ingewikkelde ondersteuningsbehoefte moet alsnog worden uitgevoerd.
- Volgen ontwikkelingen wetsvoorstel 'Aanpak meervoudige problematiek Sociaal Domein' die het mogelijk moet maken informatie binnen het Sociaal Domein met elkaar te delen.

2.4 Begrenzing van de jeugdhulp

Maatregel

Om op de kosten voor jeugdhulp te besparen is ook een aantal maatregelen opgesteld die zich richten op de kaders voor het verlenen van jeugdhulp. Het ging daarbij om de volgende maatregelen:

 Omvormen verlengde jeugdhulp voor 18-23-jarigen door het aanscherpen van de voorwaarden voor verlengde jeugdhulp;

 Aanscherpen regelgeving voor vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen;

 Verlagen van de PGB-tarieven en het aanscherpen van de richtlijnen voor het toekennen van een PGB;

 Verschuiving van landelijk hoog specialistische naar regionaal specialistisch jeugdhulp door verbetering van de informatievoorziening over het regionale aanbod en afspraken met verwijzers;

 Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten door de begrenzing van het maximaal aantal uren voor basis- en specialistische GGZ.

⁶ Medio 2022 verschijnt een onderzoek van het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden naar de meerwaarde van Beter Samenspel voor professionals en cliënten.

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

Omvormen verlengde jeugdhulp voor 18-23-jarigen

- Er zijn afspraken gemaakt met verwijzers en aanbieders dat verlengde jeugdhulp alleen incidenteel én in uitzonderlijke gevallen nog mogelijk is. Doordat ruim voordat de jongere 18 jaar wordt in gesprek te gaan met aanbieders over de te verwachte knelpunten kunnen gerichte oplossingen gezocht worden en maatwerk voor de jongere worden toegepast.
- Cases waar mogelijk sprake is van verlengde jeugdhulp worden besproken in het gemeentelijk Team8Tien. Hierbij wordt onderzocht of de benodigde hulp op andere wijze (dus niet vanuit de Jeugdwet) kan worden ingezet.

Aanscherpen regelgeving voor vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen

- De lokale regelgeving voor het toekennen van vervoer van jeugdigen van en naar een jeugdhulpvoorziening is aangescherpt met ingang van 2020.

Verlagen van de PGB-tarieven en het aanscherpen van de richtlijnen

- Met ingang van 2020 is de Verordening Jeugdhulp gemeente Zoetermeer 2015 gewijzigd. Bij de wijziging van de verordening zijn de tarieven verlaagd. Het college heeft daarnaast in de Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Zoetermeer 2016 een aantal aanscherpingen ten aanzien van het PGB doorgevoerd.

Verschuiving van landelijk hoog specialistische naar regionaal specialistisch jeugdhulp

- Er is aandacht besteed aan de informatievoorziening richting verwijzers over het inzetten van regionaal ingekochte jeugdhulp in plaats van jeugdhulp via het Landelijk Transitiearrangement.

Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten

- Vooruitlopend op een regionaal kader, is een lokaal normenkader opgesteld voor 14 jeugdhulpproducten die de bandbreedte van de maximaal in te zetten aantal uren zorg (de zogenoemde 'Q') aangeeft. Het normenkader is in 2020 ingevoerd.
- De lokale toegangsmedewerkers zijn geschoold in het gebruik van het Zoetermeerse normenkader.
- Met ingang van 2021 is het regionaal richtinggevend kader in werking getreden.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

Omvormen verlengde jeugdhulp voor 18-23-jarigen

- De afgelopen jaren is een daling in het aantal verwijzingen naar verlengde jeugdhulptrajecten te zien. Het totaal aantal unieke jeugdigen met verlengde jeugdhulp daalt echter nog niet.

🌀 Aanscherpen regelgeving voor vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen

- Het aantal jeugdigen dat jeugdhulpvervoer krijgt, is afgenomen. De beoogde besparing is behaald.

🌀 Verlagen van de PGB-tarieven en het aanscherpen van de richtlijnen

- Door de aanscherping van de regelgeving is aan minder jeugdigen een PGB toegekend of is de duur van het PGB verkort. De beoogde besparing wordt gerealiseerd.

🌀 Verschuiving van landelijk hoog specialistische naar regionaal specialistisch jeugdhulp

- Landelijk ingekochte zorg betreft over het algemeen hoog-specialistische zorg die voor een zeer beperkt aantal jeugdigen wordt ingezet. In 2021 ging het om ongeveer 1,5% van het totaal aantal unieke jeugdigen met jeugdhulp.
- Zoals in het Actieplan reeds beschreven, is de invloed die de gemeente heeft op de inzet van dit type zorg beperkt.
- De beoogde besparing wordt niet gerealiseerd doordat zowel de gemiddelde kostprijs als de totale kostprijs voor hulp ingekocht vanuit het Landelijk Transitiearrangement stijgt.

🌀 Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten

- De huisartsen en POH-jeugd maken nog geen gebruik van het kader en verwijzen voorsnog alleen op de 'P' en niet op de 'Q'⁷.
- De totale kosten voor de producten basis- en specialistische jeugd-GGZ dalen in 2021 ten opzichte van 2020. Daarbij neemt het aantal jeugdigen met basis jeugd-GGZ toe en het aantal jeugdigen met specialistische jeugd-GGZ daalt. Wanneer alleen naar deze twee producten wordt gekeken, is de maatregel succesvol. De totale kosten voor de jeugd-GGZ nemen echter niet af. Dit wordt veroorzaakt door een grote stijging van het aantal jeugdigen dat het product geïntegreerde specialistische jeugd-GGZ ontvangt⁸.

Plannen (hoe verder?)

🌀 Omvormen verlengde jeugdhulp voor 18-23-jarigen

- Voorsnog wordt de huidige werkwijze voortgezet.

🌀 Aanscherpen regelgeving voor vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen

⁷ Zie ook het [raadsmemo](#) van 29 oktober 2021.

⁸ Er lijkt sprake te zijn van verschuiving. Zie ook het [raadsmemo](#) van 29 oktober 2021

- De maatregel kan worden afgesloten.
- 🌀 Verlagen van de PGB-tarieven en het aanscherpen van de richtlijnen
- De maatregel kan worden afgesloten.
- 🌀 Verschuiving van landelijk hoog specialistische naar regionaal specialistisch jeugdhulp
- Er moet een afweging worden gemaakt over het al dan niet voortzetten van deze maatregel.
- 🌀 Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten
- Evaluatie en doorontwikkeling van het lokale normenkader en regionaal richtinggevend kader.

2.5 Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer

Maatregel

De inzet van het Veilig Verder Team (hierna: VVT), dat in actie komt bij situaties van huiselijk geweld en problematische echtscheidingen, werd door cliënten gewaardeerd. De gekozen constructie, waarbij het team uit medewerkers van meerdere instanties bestond, was in de praktijk minder behulpzaam. Om de samenwerking te verbeteren en de kosten voor het VVT te verminderen, werd voorgesteld om het VVT met ingang van 2020 bij de gemeente onder te brengen.

Uitvoering (wat hebben we gedaan)

- Met ingang van 2020 is het VVT bij de gemeente ondergebracht.

Opbrengsten (wat heeft het opgeleverd)

- De besparing is gerealiseerd door het VVT op een andere manier te positioneren.

Plannen (hoe verder?)

- De maatregel kan worden afgesloten.

2.6 Financieel beeld

In het Actieplan Jeugd was reeds aangegeven dat het risico bestond dat de beoogde besparingen niet of niet gedeeltelijk gerealiseerd worden. Dit komt mede doordat er veel factoren van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van het gebruik en de kosten van de jeugdhulp. Ook is het (daardoor) lastig om een eenduidig causaal verband aan te tonen tussen investering en inzet en de uiteindelijke opbrengst.

De maatregelen uit het Actieplan Jeugd zijn destijds opgenomen in het traject van Ombuigen en Vernieuwen. Over de voortgang van de maatregelen is via de P&C-cyclus gerapporteerd. Voor een aantal maatregelen geldt dat de beoogde besparing in de loop van de tijd moest worden bijgesteld.

Terugkijkend blijken aannames bij het opstellen van het Actieplan, mede door de gevolgen van de juridische procedures rondom de inkoop, niet meer accuraat. Ook blijken maatregelen op elkaar in te werken, waardoor het lastig is om per afzonderlijke maatregel over het inhoudelijke en financiële effect te rapporteren. Ook kon ten tijde van het opstellen van het Actieplan de COVID-19-pandemie niet worden voorzien.

De financiële herijking van de maatregelen zal worden meegenomen in het programma Sturing en Bekostiging waarover de raad uiterlijk 1 augustus 2022 wordt geïnformeerd.

3. Lokale vertaling Uitvoeringsplan 2022 bij Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden

Actie	Regionale actie in 2022	Lokale actie in 2022
Aanpak wachtlijsten	• Zicht op alle langwachtenden; • Verbrede doorbraakaanpak; • Plan van aanpak voor digitale toepassingen en start uitvoering.	• Deelname regionale werkgroep; • A.d.h.v. regionale analyse plan maken voor sturing op casusniveau en contractmanagement; • Inzicht in wachttijden lokale toegang en normering maken; • Delen informatie over analyse met toegangspartners; • Plan van aanpak wachttijd voor KDC-doelgroep.
GI's (bovenregionaal)	• Afstemming regio's en effecten beoordelen verbeterplannen GI's; • Continuering en versterking expertise v-GGZ.	• Deelname regionaal accountteam; • Implementatie Beter Samenspel.
Intensiveren Beter Samenspel	• Implementatie Beter Samenspel + kosteneffectieve inzet jeugdhulp.	• Doorontwikkeling Beter Samenspel; • Trainingen JGH; • Inzet projectleider Zoetermeer voor regio; • Borging samenwerking met GI's.
Vernieuwing jeugdhulp plus (bovenregionaal)	• Verlenging inkoopovereenkomsten tot 31-12-2022. • Voorbereiding nieuwe overeenkomsten m.b.v. projectteam. • Werkgroep doorontwikkeling JZ+. • Analyse en advies m.b.t. ombuiging JZ+. • Start kleinschalige behandelgroep inclusief monitoringgroep.	• Deelname regionale werkgroep.
Kleinschalige woonvoorzieningen	• Helderheid over noodzaak, uitvoerbaarheid, schaal en financiering nieuwe kleinschalige voorziening (naast JZ+).	-
Ontwikkeling jeugdhulpmonitor	• Eerste versie jeugdhulpmonitor op basis van data 2021 in Q2 2022;	• Input leveren voor de regionaal te ontwikkelen monitor.

	• Formulering evt. uitbreiding dataset in samenwerking met Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden.	
Reikwijdte Jeugdwet	• Bestaande kennis uitwisselen en toepassen (o.a. met behulp van het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden) • Quick wins lokale regelgeving op basis van input werkgroep • Normaliseren als vast onderwerp op de Ontwikkeltafel, zodat dit onderdeel wordt van werkprocessen bij aanbieders.	• Bepalen of aanpassen verordening nodig is. • Aandacht in toegang voor normaliseren, niet langer hulp verstrekken dan nodig; • Volgen van landelijke ontwikkelingen en aansluiten bij overleggen i.h.k.v. de Hervormingsagenda.
Samen leren	• Deelname aan Kenniswerkplaats Samen en Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden en daarmee financiering van onderzoeken; • Onderzoek ontwikkeling leerinfrastructuur beleid en management • Uitvoeren PEO en professionalsplatform • Uitvoeren kwantitatief CEO	• Zoetermeer is partner van het Kennisnetwerk en is vertegenwoordigd in de bestuursraad en de stuurgroep.
Maatregelen uit en t.b.v. de inkoopovereenkomsten	• Effectueren 'Big 5'; • Kostenbeheersing (richtinggevend kader en bestedingsruimte).	• Zoetermeer is samen met Westland het aanspreekpunt voor Jong doet Mee! namens de regio; • Bijdrage leveren in regionale werkgroepen en Ontwikkeltafels; • Doorontwikkeling lokaal normenkader en verhouding met regionaal richtinggevend kader.
Lopende projecten	• Wet langdurige zorg; • Onderwijs-Jeugdzorg; • Bovenregionale Expertise Netwerken; • Jeugdhulpexpertise bij de huisarts; • Scheiding en complexe relaties.	• Volgen regionale ontwikkelingen; • Deelname regionale Onderwijs-Jeugdzorg; • Volgen bovenregionale afspraken; • Delen ervaringen POH-jeugd in regio; • Deelname aan periodiek netwerkoeverleg.

4. Stand van zaken moties Jeugd

Sinds het verschijnen van het Actieplan Jeugd in 2019 zijn diverse moties door de raad ingediend over de jeugdzorg en het jeugdbeleid. Onderstaand een overzicht:

Motie	Afhandeling
Ontzorgen ouders PGB (1911-08)	afgedaan op 13-05-2020
Evaluatie Servicebureau H10 vóór 31-12-2021 uit te voeren (1912-02)	afgedaan op 05-03-2020
Gelijktijdig informeren alle H10 raden (1912-03)	afgedaan op 05-03-2020
Voor hetzelfde geld naar een beter resultaat (2006-33)	afgedaan op 10-12-2020
Burgervoogd (2011-28)	de afdoening van deze motie volgt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2022
Jeugdzorg - Afbakenen en normaliseren (2106-16)	afgedaan op 16-12-2021
Jeugdzorg - Kortingen wel of niet terecht (2106-17)	afgedaan op 15-12-2021
Jeugdzorg - Bewezen effectief (2106-18)	de afdoening van deze motie volgt uiterlijk 31-12-2023
Jeugdzorg - Wachttijden (2106-19)	afgedaan op 15-12-2021
Buurtgezinnen (2106-53)	afgedaan op 29-10-2021
Jeugd en bewegen (2111-30A)	afgedaan op 26-01-2022
Behoud jongerenwerkers (2111-40)	afgedaan met een raadsvoorstel behandeld op 31-01-2022